

Identiteit zonder vertrouwen

Politoloog Michel Hermans belicht met kritische blik de Waalse identiteit

ANTWERPEN – De federale verkiezingen van 10 juni 2007 beloven op communautair vlak de spannendste in jaren te worden. De kans dat we op een volgende Vlaams-Waalse confrontatie afstevenden is bijzonder groot. Maar hoe voelen die Franstaligen zich eigenlijk in België? Wat kenmerkt die Waalse eigenheid? Wat betekent het om Waal te zijn? In een gastcollege op de Lessius Hogeschool ging professor Michel Hermans van de universiteit van Luik dieper in op een begrip waar de meeste Vlamingen zich nauwelijks wat bij kunnen voorstellen: *l'identité wallonne*.

La Wallonie, voor de Vlamingen is het vaak niet meer dan een buurland. Laat staan dat Vlamingen in staat zijn in te schatten welke identiteit de Waal met zich meedraagt. 'Mais est-ce qu'il existe une identité wallonne?' Hermans steekt van wal met de veelzeggende vraag of er überhaupt wel van een Waalse identiteit kan worden gesproken. Want wat voor de Vlamingen misschien evident lijkt, is het voor de Walen daarom nog niet: een eigen identiteit koesteren en die in ere houden. 'Zo heeft de Waal geen eigen feestdag, er is wel een *Fête de la Communauté française* op 27 september, de dag waarop de Franstaligen in 1830 de Hollandse troepen uit Brussel verdreven en de Belgische staat werd geproclameerd.' Walen dragen hun feestdag dus op aan het ontstaan van België, terwijl Vlamingen op 11 juli hun overwinning op de Fransen in 1302 vieren.

Région accidentée

Op cultureel vlak zit Wallonië met een complex, het associeert zich vooral met onze zuiderburen. 'De Walen worden op cultureel vlak gedomineerd door wat in Frankrijk wordt voortgebracht. Parijs is de culturele hoofdstad van Wallonië, niet Luik, Namen of Charleroi', verklaart Hermans. Leeft er dan geen eigen Waalse identiteit? Toch wel, maar die kwam niet op een natuurlijke manier tot stand. 'Wallonië is in feite ontstaan als een *région accidentée*. De Vlaamse eisen indertijd vroegen om Waalse tegeneisen.' Vroeger sprak men in Wallonië enkel van een Belgische identiteit. Maar omdat de Vlamingen zich zijn gaan profileren met communautaire wensen, was er in het zuiden van het land een antwoord nodig.

Gebrek aan zelfvertrouwen

Hermans wijst verder op het schuldgevoel dat in de Waalse hoofden hangt omtrent de belabberde economische toestand van de regio, en de onmacht om het tij te keren. 'En toch gaat het al een stuk beter met Wallonië. In 2006 kwamen maar liefst 450 ondernemingen zich in Wallonië settelen, tegenover 33 in Vlaanderen. De Waalse export stijgt en er staan talrijke investeringsprojecten op touw. En toch heeft de Waal het gevoel dat het slecht gaat: *le Wallon se sent pauvre et incapable de se redresser*.'

Naast de economische ontgoocheling zorgen ook politieke reacties voor het Waalse gebrek aan zelfvertrouwen. 'Zo worden de Waalse taalinspanningen niet gewaardeerd door Vlaams minister-president Yves Leterme. Terwijl de volgende generaties dankzij de *écoles d'immersion totale* veel beter Nederlands zullen praten. Met de stakingen in Vorst wordt het imago van de Waalse arbeider er in Vlaanderen ook niet beter op.'

Anderzijds is men zich er aan de andere kant van de taalgrens wel degelijk van bewust hoe afhankelijk Wallonië is van Vlaamse geldstromen. Maar sleutelen aan de Vlaams-Waalse solidariteit is ook voor Hermans onbespreekbaar. 'Gedurende 120 jaar deed Wallonië de Belgische economie draaien, nu is het Vlaanderen dat 50 jaar lang de Waalse economie mee vooruithelpt. Vlaanderen en Wallonië hebben elkaar nodig.'

Neutraal en kritisch

Professor Hermans viel op dankzij de kritische blik waarmee hij de Waalse identiteit schetste, zonder Vlamingen te beschuldigen en zonder enige Waalse politieke onbekwaamheid te verdoezelen. Hij stelt de dingen zoals ze zijn: objectief, correct en met de nodige afstand. Een dergelijke nuchterheid zou Vlamingen en Walen in staat stellen de Belgische politiek efficiënter te doen functioneren en Wallonië er economisch sneller bovenop te helpen.

Vincent Douchy